

Tlumočení ČZJ

Daniela Tesaříková

Tlumočení

- Dvojazyčná zprostředkovaná komunikační činnost. Jedná se o operativní přenos informací mezi partnery komunikace z jazyka výchozího do jazyka cílového.

Historie

- Dříve tlumočili rodinní příslušníci, nejčastěji děti neslyšících rodičů (CODA), vychovatelé a učitelé z ústavů pro hluchoněmé.
- Dobrovolnická činnost, případně odměna v naturáliích
- 60. léta – zahájení systematického vzdělávání tlumočnicků, kurzy ZJ
- 80. léta – nárůst tlumočnicků, odměna 15kč/h
- 1987 – první tlumočení v ČT

Fáze tlumočení

- **Recepce** – příjem informací ve výchozím jazyce
- **Translace** – zpracování informací, překlad
- **Produkce** – produkce sdělení v cílovém jazyce

Typy tlumočení

- **Konsekutivní** – tlumočnick začne tlumočit až poté, co mluvčí domluví (po kratších úsecích)
- **Simultánní** – tlumočnick tlumočí jen s minimálním zpožděním (náročnější)

Dělení tlumočení

- **Komunitní** – tlumočení s klientem na úřadech, u lékaře apod. (objednává si klient)
- **Ve vzdělávání** – SŠ, VŠ (zajišťuje instituce)
- **Pro státní orgány** – policie, soud (zajišťuje instituce)
- **Veřejné** – přednášky, konference
- **Umělecké** – hudba, divadelní představení
- **Online tlumočení** – UNB, APPN o.s.
(<http://appn.cz/tlumocnicka-sluzba-online>)

Tlumočení hudby

- Lze tlumočit populární i vážnou hudbu
- Spolupráce slyšících i neslyšících
- <http://ruce.cz/clanky/422-podepsano-srdcem-2007-zaznam-tlumocenych-skladeb>
- <http://www.youtube.com/watch?v=4QzpTg0nQVg>

Tlumočení divadla

- Statické (Perfect days)
- Zónové (V melounovém cukru)
<http://www.cktzj.com/foto-kultura?page=16>
- Stínové (Tracyho tygr)
- Alternativní (Racek, U výčepu)
- Balkonové - dříve

Kde si objednat tlumočníka?

- **CZTN** – Centrum zprostředkování tlumočnicků pro neslyšící (<http://cztn.cz/>)
- **Neziskové organizace** – Česká unie neslyšících + její pobočky, Svaz neslyšících a nedoslýchavých
- **Centra pro pomoc studentům se specifickými nároky** – Teiresiás, Augustin atd.
(https://is.cuni.cz/studium/dipl_st/index.php?doo=detail&did=72342)

Financování tlumočení

- Tlumočnické služby spadají pod Zákon o sociálních službách č. 108/2006
- Neslyšící má nárok na tlumočení zdarma (dříve pouze 24 hodin ročně) – dříve spadalo pod pečovatelské služby

Osobnost tlumočnicka

- Tlumočnick musí znát perfektně oba jazyky
- Znat odborné termíny
- Dobrý mluvní projev
- Minimalizovat komunikační šum
- Vhodný oděv
- Citlivě se přizpůsobit situaci a klientům

Etický kodex

- Etická pravidla tlumočnické práce zpracovala CKTZJ do Etického kodexu
- <http://www.cktzj.com/file/31827/Etick%C3%BD%20kodex%20Komory.pdf>

Přístupy k tlumočení

- Pomocník
- Robot
- Bilingválně-bikulturní
- Ally (spojenec)

Vzdělávání tlumočnicků

- Čeština v komunikaci neslyšících – tlumočnická specializace (od 1998)
- CVP – Certifikační vzdělávací program CKZTJ
- Plánuje se obor na MU a UK

Další vzdělávání tlumočnicků

Tlumočnick se musí neustále vzdělávat

- CKTZJ
- Pevnost/Institut
- Neziskové organizace
- Konference

Neslyšící tlumočník

- Mezinárodní znakový systém
- Národní znakové jazyky (nejčastěji ASL)
- Český znakový jazyk (ve spolupráci v týmu se slyšícím tlumočnickem) – klienti cizinci, děti, mentálně postižení, hluchoslepí, emočně vypjaté situace,

Organizace tlumočnicků

- **CKTZJ** – Česká komora tlumočnicků znakového jazyka
- **OTZJ** – Organizace tlumočnicků znakového jazyka (již nefunguje)
- **ČSTZJ** – Česká společnost tlumočnicků znakového jazyka (již nefunguje)

Organizace tlumočnicků

- **EFSLI** – European Forum of Sign Language Interpreters
- **WASLI** – World Association of Sign Language Interpreters

Použitá literatura

- **ČEŇKOVÁ, I.** Úvod do teorie tlumočení. Praha: CKTZJ, 2008
- **ČERVINKOVÁ - HOUŠKOVÁ, K.** Specifika tlumočení pro neslyšící. Praha: ČKTZJ, 2008
- **DINGOVÁ, N., HORÁKOVÁ, R., ZÁHUMENSKÁ, J.** Specifika tlumočení ve vzdělávání. Praha: ČKTZJ, 2008
- www.ruce.cz
- www.cktzj.com
- www.asnep.cz